

PODSTAWOWE ZASADY ETYKI PROWADZENIA BADAŃ NAUKOWYCH

1. Podstawowe Zasady etyki prowadzenia badań naukowych na Akademii Śląskiej mają zastosowanie do nieinwazyjnych badań empirycznych z udziałem ludzi, które nie prowadzą do ingerencji w organizm badanego, w tym przerywania ciągłości tkanek, pobierania płynów ustrojowych, podawania leków, suplementów diety i wszelkich substancji uznawanych za szkodliwe lub zmieniające stan psychiczny.
2. Badanie nie powinno prowadzić do trwałego obniżenia nastroju lub narażać uczestników na stres o nasileniu potencjalnie szkodliwym dla ich zdrowia psychicznego.
3. Pozyskiwanie badanych nie może być oparte wyłącznie na motywacji materialnej.
4. Nie wolno stosować żadnych form nacisku względem badanego, niezależnie od etapu badania.
5. Kierownik badania, główny badacz zobowiązują się przedstawić listę ośrodków, w których będzie prowadzone badanie, na którym znajdzie się informacja o pełnej nazwie ośrodka, kierowniku jednostki wraz z jego podpisem. W przypadku badań wieloośrodkowych możliwe jest przedstawienie ośrodków uczestniczących w badaniu na jednej liście.
6. W przypadku grupowych badań anonimowych o charakterze ankietowym itp. nie ma konieczności uzyskiwania indywidualnej zgody na udział w badaniu. Wówczas stosowane narzędzia badawcze nie mogą zawierać tzw. pytań wrażliwych oraz spełnione są inne warunki, np. zgoda władz instytucji.
7. Przed przystąpieniem do badania, uczestnik badania powinien zostać poinformowany o celu wykonywanego zadania i stosowanych procedurach. W sytuacjach, kiedy ze względu na rodzaj badania informacji takich nie można udzielić przed ukończeniem badania, kierownik badania, główny badacz obligatoryjnie informuje uczestnika badania, że wszelkie wyjaśnienia uzyska po ukończeniu badania.
8. Kierownik badania, główny badacz jest zobowiązany poinformować osobę badaną o możliwości rezygnacji z udziału w badaniu w każdym momencie, bez podawania przyczyn i bez żadnych konsekwencji.
9. Kierownik badania, główny badacz jest świadomy treści przepisów określających uzyskanie zgody na udział w badaniu małoletniego, osoby całkowicie ubezwłasnowolnionej, uczestnika, który ma pełną zdolność do czynności prawnych, lecz nie jest w stanie z rozeznaniem wypowiedzieć opinii w sprawie swego uczestnictwa, w przypadku, gdy przedstawiciel ustawowy odmawia zgody na udział chorego.

10. Badania powinny być przeprowadzone z zachowaniem zasady pełnej anonimowości. Kierownik badania jest zobligowany poinformować o tym uczestnika badania przed przystąpieniem do zbierania danych. Żadne informacje udzielone przez badanego nie mogą być udostępnione osobom trzecim poza wykonawcami danego projektu. Jeśli zaistniałaby taka konieczność, badany winien być o niej poinformowany przed udzieleniem pisemnej zgody na udział w badaniu.
11. Kierownik badania, główny badacz jest odpowiedzialny by wszelkie dane uzyskane w trakcie badania, w tym dokumentacja źródłowa badania były należycie zabezpieczone przed dostępem osób trzecich, celem wyeliminowania możliwości powiązania danych empirycznych z danymi osobowymi uczestnika badania.
12. Zlecając wykonanie badania innym osobom (placówkom), badacz przedstawia we wniosku składanym Komisji do opiniowania pełną procedurę badawczą, która będzie stosowana w trakcie badania. Badacz ma wówczas obowiązek nadzorowania, czy realizacja badań odbywa się zgodnie z procedurą zawartą we wniosku przedłożonym Komisji do opiniowania.
13. Osoba stosująca w badaniach testy, kwestionariusze lub inne metody badawcze, respektuje prawa autorskie i wydawnicze i zobowiązuje się przedstawić komisji ds. etyki badań naukowych stosowne licencje na ich wykorzystanie.
14. Każdy członek zespołu badawczego jest świadomy przestrzegania postanowień zawartych m.in. w „Kodeksie etyki pracownika naukowego” przyjętym na 141. sesji w dniu 25 czerwca 2020 r., w „Deklaracji Helsińskiej”, „Karcie Praw Podstawowych Unii Europejskiej”, „Konwencji o Prawach Człowieka i Biomedycynie Rady Europy” oraz orzecznictwie krajowych i międzynarodowych organów sądowniczych.